

[„To čtvrté“ a věda]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[\[Příležitostné poznámky, 1980\]](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[\[Příležitostné poznámky, 1980\]](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 9. 10. 1980
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 9. 10. 1980

[„To čtvrté“ a věda]

Obdobná situace je ovšem i ve spojitosti naší otázky s vědeckým přístupem a s vědou. (Srv. citát z Carnapa, str. 7 a násl. in: Risse, *Metaphysik*.)¹ Vědeckému přístupu se zcela vymyká celý komplex problematiky „toho čtvrtého“. Příčinou je výlučná orientace vědeckých disciplín na předmětnou skutečnost, tj. jejich založenost na tzv. předmětném myšlení (což je takové myšlení, které intencionální předměty interpretuje vždy jako předměty v ontologickém smyslu). „To čtvrté“ se z principiálních důvodů nemůže stát předmětem vědeckého zkoumání, protože věda není vybavena ani metodami, ani obecně kompetencí, jaké jsou k tomu nezbytné. Již sama specializace vědeckých disciplín znemožňuje kompetentní „přístup“ k problematice „toho čtvrtého“, neboť specializace předpokládá specifikaci předmětu a k té dochází pouze ve sféře zvnějšnění, zpředmětnění (v ontologickém smyslu). A tím je „to čtvrté“ již pominuto a vyloučeno.

9. 10. 80, 16.15

801009

¹ Celý záznam je v rukopise přeškrtnut; srv. jeho částečně upravený přepis ve strojopisném bloku myšlenkového deníku z r. 1980 (80/049). – Pozn. red.